

AUGUST 2014

VALEERIA VILLANDI - 90

(27. VIII 1924)

(luuletaja, tõlkija, ajakirjanik)

Tagasivaade

*Lapsepõlistel radadel
teelehed enam ei voa,
kraavid on torusse aetud,
ja asfalt on selle kohal.
Sügisõhtutel udustel
ma enam heinamaal ei eksi,
talvises kuupaistes külmas
lompide jääl ei keksi.
Päikeseloojakuid talviseid
-ei enam üldse ma näe neid.
Kõikjal on plangud ja asfaltteed,
kõikjal on korstnad ja majad.
Kõigil on kiire ja üldse on
praegu teised ajad.*

*Aga nimetu igatsus
haarab mind siiski, kui rähklen
Tahaks taas näha neis loojakuis
ennast ja Ehatühte.*

/Luulekogust "Kaja", 1969, lk. 70/

(S. Rosenfeld Eesti Filmiarhiiv)

Juubilar sündis Tallinnas teenistuja perekonnas. 1943. aastal lõpetas ta Tallinnas gümnaasiumi, seejärel läks õppima TRÜ ajaloo-keeleteaduskonda eesti keelt ja kirjandust. Õpingute ajal töötas Valeeria Villandi Eesti Kirjandusmuuseumis, ülikooli lõpetas kaugõppe teel 1955. aastal.

1952. aastast alates sai Valeeria Villandist ajakirjanik. Esimene töökoht oli ajalehe „Edasi“ toimetuses, kus tema juhatada oli kultuurielu osakond. 1954. aastast alates töötas Villandi ajakirja „Noorus“ toimetuses kirjandusosakonna juhatajana, kokku kümme aastat.

1973. aastal sidus ta end ajakirjaga „Looming“, kus algul juhatas proosaosakonda ja hiljem oli vastutav sekretär.

Kirjanike Liidu liige on Valeeria Villandi 1950. aastast.

Luule ja luuletamise vastu tundis ta huvi koolipõlvest peale. Suurde ajakirjandusse jõudsid luuletused 1945. aastal ajalehe „Noorte Häääl“ ja ajakirja „Looming“ veergudel. Ülikoolis õppides juhatas kirjandusringi, võttis aktiivselt osa Tartu ja Tallinna NAK-i tegevusest, oli Tartu Noorte Autorite Koondise esimees.

Juubilaril põhjalaks oli luule, aga ta kirjutas ka olukirjeldusi ja kirjanduskriitikat. Luules on ülekaalus mõtisklev laad.

Luuletuskogud:

„Päikese ring“ (1957), „Kaja“ (1969), värsiraamat lastele „Hüpe homsesse“ (1974).

Ta on koostanud ja toimetanud luuleraamatuid nii täiskasvanutele kui ka lastele ning tõlkinud filmitekste, sealhulgas palju vene multifilme. On tõlkinud peamiselt vene ja saksa, kuid ka udmurdi ja hispaania keelest.

„Valerkale endale näib olnud omasem püsida taustal. Otse sümboolsena mõjub selles mõttes mitmelegi multifilmi põlvkonnale lõputiitritena loetud "tõlkinud Valeeria Villandi". Tema luulegi moodustab eesti luulest selle osa, ilma milleta poleks mõeldavad tipud.

Valeeria Villandi elufilosoofia võtab ilmekalt kokku lõpustroof tema 1985. aastal ilmunud luuletusest "Kõik jääb alles": Kõik jääb kuhugi alles,/ kõik käib maailmas ringi,/ kõik on kusagil tallel,/ murrab ja muudab hingi.“ / Veidemann, Rein Lihtsalt Valerka .- Eesti Päevaleht, 1999, 27. august/